

สร้างเครือข่ายกับองค์กรที่สนับสนุนการท่องเที่ยว

สมศักดิ์ เตชะเอราวัณ (2544) ศึกษาเรื่องการจัดการธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษากำปอง กิ่งอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม และเพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมกับธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้นำแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว นักธุรกิจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกต แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหมู่บ้านกำปองมีศักยภาพและความพร้อมอยู่ในระดับดี ทั้งในสิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก และความสามารถในการเข้าถึง แต่มีข้อจำกัดในด้านกายภาพที่ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ ส่วนศักยภาพและความพร้อมของธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ ความปลอดภัยและการตลาด อยู่ในระดับที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สำหรับปัญหาและอุปสรรคพบใน 4 ประเด็นคือ ด้านกายภาพของพื้นที่การจัดการธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม รูปแบบการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม และการตลาด ซึ่งปัญหาดังกล่าวนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านกำปองต่อไป

ราเมศวร์ พรหมชาติ (2545) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษากำปอง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีประเด็นคือ การมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว รวมถึงความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยวในระดับน้อยทุกขั้นตอน ส่วนการศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกัน ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ ระดับการศึกษาและความแตกต่างในภูมิละนามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกัน

กรวรรณ สังข์กร และ สุพัฒน์ ไตรวัจกณชัยกุล (มปป.) ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบจาก

การเป็นเมืองท่าของอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของอันอาจเกิดขึ้นจากการเป็นเมืองท่า และเพื่อหาแนวทางและมาตรการสนับสนุนแผนงานและกิจกรรมในการรองรับการเป็นเมืองท่าของภาครัฐ ตลอดจนกำหนดรูปแบบและเสนอแนะบทบาทต่อภาคเอกชน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว และการสัมภาษณ์ตัวแทนจากหน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชนของอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ผลการวิจัยพบว่าท่าเรือที่เกิดขึ้นไม่ได้ส่งผลกระทบด้านสังคมมากนัก เนื่องจากทั้ง 2 พื้นที่มีการทำการค้าขายแดนมานาน ดังนั้นจึงมีเรือสินค้าและรถบรรทุกเข้ามาในชุมชนเป็นจำนวนมาก ท่าเรือเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมารับรองรับการขยายตัวทางการค้าที่เพิ่มมากขึ้น ด้านวัฒนธรรมมีการหลงไหลและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่นระหว่างประเทศเพื่อนบ้านและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อเมืองประวัติศาสตร์โบราณอันทรงคุณค่าของเชียงแสน ด้านเศรษฐกิจมีแนวโน้มการดำเนินธุรกิจการค้า การลงทุนสูงขึ้นเรื่อยๆ ทั้งการค้า การลงทุนชายแดนและเศรษฐกิจของชุมชนของอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ ด้านการท่องเที่ยวเพราะการเป็นเมืองท่าประกอบกับได้มีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนทำให้นักท่องเที่ยวสนใจไปเยี่ยมชมทั้ง 2 อำเภอมากขึ้นกว่าเดิม ขณะเดียวกันผลกระทบด้านสังคมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ปัญหาอาชญากรรม การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ยาเสพติด ด้านเศรษฐกิจทำให้มีสินค้าจากประเทศจีนมากขึ้น และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการระเบิดเกาะแก่งเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินเรือทำให้ระบบนิเวศของแม่น้ำโขงเปลี่ยนแปลงไป

อย่างไรก็ตามทั้งภาครัฐ เอกชนควรให้ความสำคัญในการร่วมมือกันพัฒนาเมืองท่าเชียงแสนและเชียงของในด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและประเทศชาติต่อไป

องอาจ สุขุมาลวรรณ (2545) ศึกษาเรื่องการค้าชายแดนไทย - จีน ตอนใต้ : กรณีศึกษาอำเภอแม่สายและเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระบบการค้า การชำระเงิน บทบาทเงินสกุลบาท ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค รวมถึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนระหว่างไทย - จีนตอนใต้โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่าระบบการค้าชายแดนไทย-จีนตอนใต้ในเขตอำเภอแม่สายและเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำแนกเป็นผู้ประกอบการฝ่ายไทยและจีน ในกรณีผู้ประกอบการฝ่ายไทย การส่งออกสินค้าส่วนใหญ่เป็นการค้าผ่านพิธีการทางศุลกากร เนื่องจากผู้ประกอบการต้องการสิทธิประโยชน์ทางภาษี การนำเข้า ส่วนใหญ่เป็นเป็นการค้าที่ไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร ส่วนผู้ประกอบการฝ่าย

จีน การส่งออกสินค้าส่วนใหญ่ผ่านพิธีการทางศุลกากร เนื่องจากทางการเงินส่งเสริมการส่งออก ส่วนการนำเข้าสินค้าจากไทยมีการแจ้งต่อทางการว่าสินค้าที่นำเข้าจากไทยเป็นสินค้าจากประเทศพม่าและลาว เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศมีแนวชายแดนที่ติดต่อกับประเทศจีนจึงได้รับสิทธิพิเศษในการลดอัตราภาษีนำเข้าลงเหลือกึ่งหนึ่งจากอัตราปกติ การค้าชายแดนไทย-จีนตอนใต้ส่วนใหญ่กระทำกันตามแนวชายแดนไทยส่วนที่เหลือเป็นการค้าผ่านตัวแทน และใช้เงินสดทั้งสกุลหยวนและบาทเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้า

กมล ธินลาด. (2547 : 56) ศึกษากระบวนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย : บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานจังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบกระบวนการและขั้นตอนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายในบทบาทและหน้าที่ของสำนักงานจังหวัดเชียงราย สนับสนุนต่อความสำเร็จและปัญหาอุปสรรค การดำเนินงานจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย ทราบบทบาทหน้าที่ของสำนักงานจังหวัดเชียงราย ด้านการประสานการดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายและเพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ข้อจำกัดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาพบว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย มีปัญหาด้านความล่าช้าในการวางผังเมือง ไม่สามารถหาข้อยุติการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่สอง การพัฒนาท่าเทียบเรือเชียงแสนพื้นที่หลังท่าเรือการใช้พื้นที่สร้างอาคารด่านศุลกากรท่าเรือเชียงของ รวมทั้งกฎหมายในปัจจุบันไม่เอื้อจูงใจในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ขาดการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับสำนักงานจังหวัดเชียงราย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม : กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นขององค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและประชาชนต่อการพัฒนาจังหวัด เชียงราย ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม ศึกษาผลการพัฒนาให้จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม และเพื่อศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัด เชียงราย เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) การสังเกต การเสวนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) และแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ ผู้นำชุมชน เยาวชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตัวแทนจากองค์กรอิสระหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมทั้งภาครัฐและเอกชนและค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน 4 อำเภอของจังหวัด เชียงราย ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้นำชุมชน เยาวชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตัวแทนจาก องค์กรอิสระหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งได้ทำ การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1) ผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 400 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 อำเภอๆ ละ 100 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ได้แก่

(1) ผู้นำชุมชน เช่น นายกเทศมนตรี/องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 150 คน

(2) เยาวชน จำนวน 80 คน

(3) เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 100 คน

(4) ตัวแทนจากองค์กรอิสระ จำนวน 70 คน

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก

(1) ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน

(2) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน

(3) เยาวชน จำนวน 10 คน

(4) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม จำนวน 10 คน

(5) ตัวแทนจากองค์กรอิสระ จำนวน 5 คน

(6) ผู้อาวุโส จำนวน 10 คน

3) การเสวนากลุ่ม

(1) ผู้นำชุมชน เช่น นายกเทศมนตรี/องค์การบริหารส่วนตำบล 5 คน

(2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน

(3) เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 5 คน

(4) ตัวแทนจากองค์กรอิสระ จำนวน 5 คน

(5) เยาวชน จำนวน 5 คน

3.2 วิธีการศึกษา

3.2.1 การศึกษาเอกสาร (Desk Study) เพื่อทบทวนความรู้จากเอกสาร รายงานการวิจัย รวมทั้งหน่วยงานของราชการและเอกชนที่อาจใช้เป็นแหล่งข้อมูลได้

3.2.2 การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอย่างกว้างๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.2.3 การเสวนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มีการระดมความคิดเห็น อภิปรายในเรื่องแนวทางการพัฒนาจังหวัดเชียงราย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นหลักๆ ของกลุ่มเป้าหมาย

3.2.4 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับผลของการพัฒนา ทิศทางการพัฒนาและรูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงราย

3.2.5 การสังเกต (Observation)

3.2.6 การจัดเวทีเสวนา (Community Forums)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การเสวนากลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ต้องการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรมซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบสำรวจ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จำนวน 3 ข้อ

การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เยาวชน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม ตัวแทนจากองค์กรอิสระ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบทิศทางการพัฒนาจังหวัดเชียงรายที่เหมาะสม

การเสวนากลุ่ม เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้งๆ ละ 10 คน จำนวน 20 คน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับผลของการพัฒนาและหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการตรวจสอบและรายงานผลข้อมูลที่ได้จาก แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทราบข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

การจัดเวทีเสวนาเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 เวที จาก 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ โดยการนำเสนอที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และการเสวนากลุ่มเพื่อให้เวทีเสวนาตรวจสอบ เพิ่มเติมข้อมูลและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาต่อไป

3.3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1) การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และยุทธศาสตร์การพัฒนา

(2) ประชุมหารือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อุตสาหกรรม สำนักงาน จังหวัดเชียงราย องค์การบริหารส่วนจังหวัด และสถาบันการศึกษา มีการระดมความคิดเห็นเพื่อหา รูปแบบและแนวทางในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2548

(3) กำหนดโครงสร้าง เนื้อหา รายละเอียดของข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการประชุม และจากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม

(4) ประชุมคณะวิจัยเพื่อตรวจสอบรายละเอียดของแบบสอบถามพร้อม กำหนดวัน เวลาที่จะทดสอบแบบสอบถาม

(5) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมของเนื้อหา พร้อมทั้งขอแนะนำ จากนั้นนำแบบสอบถามมาแก้ไข ปรับปรุง

(6) นำแบบสอบถามที่แก้ไข ปรับปรุงแล้วทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่อำเภอแม่ จัน จำนวน 30 ชุด ในวันที่ 7 ธันวาคม 2548

(7) นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดสอบมาตรวจสอบกับโปรแกรม คอมพิวเตอร์เพื่อหาความเชื่อมั่น พร้อมทั้งปรับปรุง แก้ไขให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2) การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

(1) ศึกษาและกำหนดประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรม ทิศทางการพัฒนา รูปแบบของการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม ปัญหาและอุปสรรคต่างๆตลอดจนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น นำข้อมูลมาสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(2) ประชุมคณะวิจัยเพื่อตรวจสอบรายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ พร้อม กำหนดวัน เวลาที่จะทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม มีวิธีการดังนี้

ผู้วิจัยทำการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 400 ชุด โดยกำหนด ระยะเวลาในการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 อำเภอ คือ ระหว่างวันที่ 21-24 ธันวาคม 2548 และเก็บแบบสอบถามคืนในวันที่ 26-28 ธันวาคม 2548

3.4.2 ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 382 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.5

3.4.3 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเสวนากลุ่ม/การจัดเวที

3.5 การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัดเชียงราย จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละและความถี่ ส่วนความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรมวิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดหมวดหมู่ แยกประเภทและสรุปตีความเชิงพรรณนา เพื่อตอบวัตถุประสงค์และคำถามข้อที่ 1

3.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสม ผลการพัฒนา แนวทางในการพัฒนาจังหวัดเชียงราย ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และเวทีเสวนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่แยกประเภทและสรุปตีความเชิงพรรณนาเพื่อตอบวัตถุประสงค์และคำถามข้อที่ 2

3.5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและเวทีเสวนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่แยกประเภทและสรุปตีความเชิงพรรณนาเพื่อตอบวัตถุประสงค์และคำถามข้อที่ 3

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นขององค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและประชาชนในสี่อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของที่มีต่อการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาผลการพัฒนาให้จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม และเพื่อศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอ ดังนี้

ส่วนที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม ที่ได้จากแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และเวทีเสวนา

ส่วนที่ 4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา สถานที่ทำงาน ระดับการศึกษา ดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(n=382)	ร้อยละ
1. เพศ ชาย	223	58.4
หญิง	159	41.6
2. อายุ 15-24 ปี	39	10.2
25-34 ปี	102	26.7
35-44 ปี	107	28.0
45-54 ปี	95	24.9
55-64 ปี	36	9.4
65 ปีขึ้นไป	3	0.8
3. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา	69	18.1
มัธยมศึกษา	66	17.2
ปริญญาตรี	199	52.1
ปริญญาโท	22	5.8
ปริญญาเอก	1	0.3
อื่นๆ	25	6.5

จากตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 58.4 เพศหญิง ร้อยละ 41.6 มีอายุอยู่ระหว่าง 35-44 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 25-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.7

การศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 52.1 รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 18.1 และ 17.3 ตามลำดับ ส่วนการศึกษาระดับปริญญาเอกนั้นพบน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.3 เท่านั้น และการศึกษาในระดับอื่นๆ มีร้อยละ 6.5 เช่น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส)

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(n=382)	ร้อยละ
4. อาชีพ ค้าขาย	23	6.0
รับจ้าง	63	16.5
รับราชการ/พนักงานรัฐ	189	49.5
เอกชน/รัฐวิสาหกิจ	16	4.2
อื่นๆ	91	23.8
5. รายได้ 3,000-5,000 บาท	102	26.7
5,001-10,000 บาท	114	29.8
10,001-15,000 บาท	57	14.9
15,001-20,000 บาท	35	9.2
20,001 บาทขึ้นไป	74	19.4
6. ภูมิลำเนา อำเภอเมือง	92	24.1
อำเภอแม่สาย	88	23.0
อำเภอเชียงแสน	89	23.3
อำเภอเชียงของ	82	21.5
อื่นๆ	31	8.1
7. สถานที่ทำงาน อำเภอเมือง	100	26.2
อำเภอแม่สาย	91	23.8
อำเภอเชียงแสน	100	26.2
อำเภอเชียงของ	91	23.8

จากตาราง 2 พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ ร้อยละ 49.5 รองลงมาเป็นอาชีพอื่นๆ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และอื่นๆคิดเป็นร้อยละ 23.8 ส่วนอาชีพที่มีน้อยที่สุดคือพนักงานเอกชนหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เพียงร้อยละ 4.2

รายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้ประมาณ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมาคือประมาณ 3,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.7 และ 20,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.4 ตามลำดับ

ภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในอำเภอเมืองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.1 รองลงมาคืออำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สายและอำเภอเชียงของ คิดเป็นร้อยละ 23.3 23.0 และ 21.5 ตามลำดับ ส่วนภูมิลำเนาอื่นๆ เช่น จังหวัดพะเยา เชียงใหม่ อำเภอแม่จันและเวียงชัย คิดเป็นร้อยละ 8.1 และสถานที่ทำงานอยู่ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอเชียงแสนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.2 เท่ากัน รองลงมาคืออำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงของ คิดเป็นร้อยละ 23.8

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัดเชียงราย

การพัฒนาจังหวัดเชียงราย	จำนวน(n=382)	ร้อยละ
การท่องเที่ยวส่งเสริม/สนับสนุนอุตสาหกรรม	61	16.0
อุตสาหกรรมส่งเสริม/สนับสนุนการท่องเที่ยว	45	11.8
การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมส่งเสริมซึ่งกันและกัน	276	72.2
รวม	382	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.2 รองลงมาคิดว่าการท่องเที่ยวควรส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรม ร้อยละ 16 ส่วนอุตสาหกรรมควรส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว คิดเห็นน้อยที่สุด คือร้อยละ 11.8

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลเรื่องการเตรียมความพร้อมในการพัฒนา

การเตรียมความพร้อมในการพัฒนา	จำนวน(n=382)	ร้อยละ
ด้านนโยบาย	133	34.9
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	93	24.3
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	81	21.2
ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	73	19.1
ด้านอื่นๆ	2	0.5
รวม	382	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยว คู่กับเมืองอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ตอบว่าควรเตรียมพร้อมด้านนโยบายมากที่สุดคือ ร้อยละ 34.9 รองลงมาคือโครงสร้างพื้นฐาน ร้อยละ 24.3 ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ร้อยละ 21.2 และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 19.1

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลอำเภอที่เหมาะสมในการพัฒนา

อำเภอที่เหมาะสมในการพัฒนา	จำนวน(n=382)	ร้อยละ
อำเภอเมือง	49	12.8
อำเภอเชียงของ	115	30.1
อำเภอแม่สาย	102	26.7
อำเภอเชียงแสน	116	30.4
รวม	382	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่าอำเภอที่เหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรมมากที่สุดคือ อำเภอเชียงแสน ร้อยละ 30.4 รองลงมาคืออำเภอเชียงของ ร้อยละ 30.1 อำเภอแม่สาย ร้อยละ 26.7 ส่วนอำเภอที่เหมาะสมน้อยที่สุดคืออำเภอเมือง ร้อยละ 12.8

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของการท่องเที่ยว

รูปแบบของการท่องเที่ยว	จำนวน(n=382)	ร้อยละ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	64	16.8
การท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรม	167	43.7
การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์	78	20.4
การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	58	15.2
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	15	3.9
รวม	382	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่ารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการพัฒนาจังหวัดเชียงราย เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรมมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรมคิดเป็น ร้อยละ 43.7 รองลงมาเป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คิดเป็นร้อยละ 20.4 16.8 และ 15.2 ตามลำดับ ส่วนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้น เหมาะสมน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.9

ตารางที่ 7 แสดงประเภทของอุตสาหกรรม

ประเภทของอุตสาหกรรม	จำนวน(n=382)	ร้อยละ
อุตสาหกรรมเกษตร	238	62.3
อุตสาหกรรมอาหาร	39	10.2
อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	3	0.8
อุตสาหกรรมสิ่งทอ	36	9.4
อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	28	7.3
อุตสาหกรรมไม้ฯ	15	3.9
อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์	6	1.6
อุตสาหกรรมยาง	2	0.5
อุตสาหกรรมพลาสติก	1	0.3
อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	1	0.3
อุตสาหกรรมไฟฟ้า	1	0.3

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทของอุตสาหกรรม	จำนวน(n=382)	ร้อยละ
อุตสาหกรรมกระดาษ	4	1.0
อุตสาหกรรมอื่นๆ	8	2.1
รวม	382	100.0

ตารางที่ 7 พบว่าประเภทของอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรมมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมเกษตร ร้อยละ 62.3 รองลงมาคือ อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมสิ่งทอคิดเป็นร้อยละ 10.2 และ 9.4 ตามลำดับ ส่วนอุตสาหกรรมที่เหมาะสมน้อยที่สุด คือ อุตสาหกรรมพลาสติก เครื่องจักรกล และอุตสาหกรรมไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 0.3 ส่วนอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมสุขภาพและความงาม หัตถกรรมและของที่ระลึก ร้อยละ 1

ส่วนความคิดเห็นขององค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและประชาชนต่อการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม สรุปผลจากการสัมภาษณ์ การจัดเวทีเสวนาได้ดังนี้

กลุ่มที่เห็นด้วยกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม ร้อยละ 96.5 ให้เหตุผลว่า

1. จังหวัดเชียงรายมีความเหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม เพราะจังหวัดเชียงรายมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีอาณาเขตติดชายแดน 3 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐเมียนมาร์ และทางตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นทางคมนาคมซึ่งเหมาะแก่การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมในการนำผลผลิตต่างๆ เข้าสู่ประเทศและจังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมาก

2. การท่องเที่ยวมีทุนเดิม ได้แก่ วิถีชีวิต การค้าขาย ธรรมชาติ ชาติพันธุ์ แต่ขาดการประชาสัมพันธ์ ส่วนอุตสาหกรรมมีองค์กรที่ชัดเจน มีการย้ายผลผลิต มีการระดมทุน ซึ่งทั้งสองมีความเหมือน คือ ต้องมีการบริหารจัดการ หากจังหวัดเชียงรายมีนิคมอุตสาหกรรมและสามารถบริหารให้เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดลุ่มน้ำโขงได้โดยการมองจุดขายด้านการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ ได้แก่ วิถีชีวิต วัฒนธรรมชนเผ่า และให้ภาครัฐมีการสนับสนุนอย่างจริงจัง

3. การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมมีทั้งข้อดีและข้อเสียสามารถดำเนินกิจกรรม

ควบคู่กันได้ ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดี

4. อุตสาหกรรม หัตถกรรมสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวได้ เช่น การท่องเที่ยวทางชาติพันธุ์ที่มีการทำอุตสาหกรรมผ้าทอ ได้แก่ ผ้าทอไทยลื้อ
5. เชียงรายมีภูมิทัศน์ที่สวยงามและผู้คนเป็นมิตรไมตรีต่อผู้มาเยือน
6. ภาครัฐมีนโยบายให้จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองเศรษฐกิจชายแดน จึงควรมีการพัฒนาทั้งด้านอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวควบคู่กันไป

กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม ร้อยละ 3.5 ให้เหตุผลพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. จังหวัดเชียงรายไม่ควรีอุตสาหกรรมเพราะพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายไม่สามารถขยายออกไปได้
2. การท่องเที่ยวกับอุตสาหกรรมไม่สามารถทำร่วมกันได้ควรเน้นการท่องเที่ยวอย่างเดียว
3. อุตสาหกรรมสร้างรายได้เฉพาะคนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น
4. อุตสาหกรรมทำให้เกิดมลภาวะ ธรรมชาติเสียหาย และการอพยพของคนต่างถิ่นซึ่งเป็นปัญหาทางสังคม

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรมที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก เสนวนากลุ่มและการจัดเวที

จังหวัดเชียงรายเป็นแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ ประชาชนยังยึดอาชีพเกษตรกรรมและมีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับพืชผลการเกษตร การพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรมทำให้เกิดการจ้างงาน ประชาชนมีงานทำ และรายได้เพิ่มขึ้น ลดการเคลื่อนย้ายแรงงานท้องถิ่นออกนอกหมู่บ้าน หรือลดการออกนอกพื้นที่ เพื่อหางานทำ ซึ่งเป็นปัญหาครอบครัวและสังคม และขณะเดียวกันก็สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว นักลงทุนเข้ามาในจังหวัดมากขึ้น เพราะจังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจลุ่มแม่น้ำโขง เป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ชื่อเสียงของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป รวมทั้งต่างประเทศเพิ่มขึ้น จะได้พัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เจริญทัดเทียมจังหวัดอื่น ๆ

การพัฒนาและอนุรักษ์ให้จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรม หรือการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เพราะเป็นจังหวัดที่มีธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและภูมิประเทศที่สวยงามมีโบราณสถานที่เก่าแก่แสดงถึงความเจริญด้านวัฒนธรรมในอดีต ขณะเดียวกันก็พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรควบคู่กันไป การพัฒนาควบคู่กันไป

ลักษณะนี้ทำให้เกิดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องและเหมาะสมกับท้องถิ่นและชุมชนได้แก่

1. กิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชน คนในชุมชนรักถิ่นเกิดโดยให้ความรู้หรือการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ภาษา ของดี ๆ ในชุมชนตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและตระหนักถึงคุณค่า พร้อมทั้งจะเผยแพร่สิ่งเหล่านั้นแก่ผู้มาเที่ยวชม
2. กิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชน คนในชุมชนนำเสนอประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา ตำนาน การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เผยแพร่ผ่านวิทยุชุมชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
3. กิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน สินค้าท้องถิ่นที่บอกเล่าเรื่องราว ประวัติศาสตร์และสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ ผลิตโดยคนในชุมชนเพื่อจำหน่ายเป็นของที่ระลึกและสร้างรายได้แก่ชุมชน ขณะเดียวกันเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมสู่สังคมภายนอก
4. กิจกรรมส่งเสริมให้มีการบูรณะ ปฏิสังขรณ์แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ พื้นฟูอนุรักษ รักษาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในชุมชน ให้สะอาด คงสภาพเดิม
5. กิจกรรมส่งเสริมให้คนในชุมชนได้มีโอกาสนำเสนอเอกลักษณ์ของตนเองสู่บุคคลภายนอก เช่น การแสดงดนตรี การละเล่น การแต่งกายแบบพื้นบ้าน ตลอดจนอาหารพื้นบ้าน ซึ่งจัดในรูปแบบของถนนวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรมที่บูรณาการให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมีการแบ่งพื้นที่อุตสาหกรรมกับการท่องเที่ยวอย่างชัดเจนนั้น ผลผลิตทางการเกษตร เช่น ลำไย ลิ้นจี่ สับปะรด พืชผักผลไม้ปลอดสารพิษ ฯลฯ และผลผลิตแปรรูปทางการเกษตร เช่น ผลไม้อบแห้ง พืชสมุนไพร พืชผักและผลไม้กระป๋อง ฯลฯ สามารถนำกลับมาเป็นสินค้าจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการท่องเที่ยวได้

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.3.1 แนวทางในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม สรุปได้ดังนี้ จังหวัดเชียงรายต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่ชัดเจน เช่น นโยบาย การกำจัดมลภาวะ ลดขยะ การรักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ รวมถึงมีการศึกษาปัญหา ผลกระทบและวิธีการป้องกัน การพัฒนาควรทำไปพร้อมกันหลายๆ ด้าน เพราะจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพและทุนทางสังคมที่ดี ต้องมีการวางแผนและการจัดการอย่างเป็นระบบ ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมทุก

กระบวนการ รัฐบาลควรให้ท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดบทบาท จัดการงบประมาณ ให้สิทธิประโยชน์ทาง ภาษีอากรและภาษีที่เกี่ยวข้องเพื่อกระตุ้นหรือเป็นแรงจูงใจให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนมากขึ้น และ ท้องถิ่นเป็นผู้เสนอแหล่งท่องเที่ยว ส่วนแนวทางที่เหมาะสมที่จังหวัดเชียงรายและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ เพื่อพัฒนาให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่

1) จังหวัดเชียงรายต้องมีนโยบายและแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม รวมทั้งมีนโยบายและแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง สร้าง ความตระหนักและจิตสำนึกไม่เห็นแก่ตัว โดยให้มีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบอย่างชัดเจน และให้โครงการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม มีงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการ และควรมีการศึกษา ฐานต่างพื้นที่เพื่อนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่

2) นโยบายและการวางแผนนอกจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่นเป็น ผู้รับผิดชอบแล้ว ต้องให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน รวมทั้งการร่างกฎ ระเบียบ ข้อ ปฏิบัติต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น มาตรการรักษาความปลอดภัย

3) การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านนโยบายและการวางแผนควรมีการจัดการ อย่างบูรณาการ คือ ต้องมีความร่วมมือกันปฏิบัติในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านทรัพยากรมนุษย์ การสื่อสาร กฎหมายและโครงสร้างพื้นฐาน และการศึกษาความต้องการของชุมชน

4) ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นจริงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อให้ รับทราบโดยทั่วกัน นโยบายและการวางแผนควรเน้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยมีการจัดการที่ดี สร้างความตระหนัก พื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถาน แหล่งประวัติศาสตร์และ ศิลปวัฒนธรรม สร้างความเข้าใจให้คนในชุมชน หน่วยงานของรัฐเข้ามารับผิดชอบ ดูแลอย่างใกล้ชิด

5) หน่วยงานที่รับผิดชอบและจังหวัดเชียงรายต้องมีการศึกษาวิจัยความต้องการ ของคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวในจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวางแผนโดย นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (มราช.) และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (มฟล.) มีส่วนร่วม ในการศึกษาผลกระทบด้านต่างๆ เช่น ผลกระทบทางสังคม สุขภาพอนามัย เป็นต้น โดยเป็นการศึกษา เชิงลึกด้านความต้องการ ผลดีผลเสีย โครงสร้างพื้นฐาน การเตรียมความพร้อมของชุมชน เช่น พื้นที่ ตำบลศรีดอนชัย ตำบลห้วยซ้อ ตำบลสถาน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงยังเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารทั้งผลดีและผลเสียของอุตสาหกรรมและ การท่องเที่ยวแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และควรเสนอแนะแนวทางแก้ไขที่เป็นจริงต่อคน ในพื้นที่ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้ถูกต้องและนำไปสู่การวางแผนพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม

6) มีนโยบายและแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ เส้นทางคมนาคม และมีระบบ

การบริหารจัดการที่ดี

- 7) จัดระบบข้อมูล ฐานข้อมูลให้ชัดเจนลงใน Web Site โดยมีศูนย์ข้อมูลด้านวัฒนธรรมของจังหวัดที่ทันสมัยและสมบูรณ์
- 8) ในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายต้องมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด ต่างประเทศ โดยเชิญสื่อมวลชนเข้ามาเที่ยวชมในพื้นที่เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ อีกทางหนึ่ง
- 9) ต้องมีนโยบาย แผนและโครงการที่ให้ความรู้ด้านกฎหมาย เขตเศรษฐกิจ ชายแดนให้ประชาชนในพื้นที่ที่รับทราบเพราะปัจจุบันประชาชนในพื้นที่ยังไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง
- 10) ควรมีการแบ่งพื้นที่ (Zone) ให้ชัดเจน เช่น พื้นที่เขตอุตสาหกรรมที่จะต้องคำนึงถึง แรงงานต่างด้าว ความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น พื้นที่ท่องเที่ยวที่อาจมีผลกระทบจากคนนอกต่อคนในพื้นที่ โดยให้ภาครัฐส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้งมีมาตรการชัดเจน รัศมีสามารถควบคุมและจัดการผลกระทบต่าง ๆ เพื่อให้ชาวบ้านได้รับผลดีมากกว่าผลเสีย
- 11) การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวควรให้มีการท่องเที่ยวที่ครบวงจรโดยมีศูนย์บริการการท่องเที่ยว และให้คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ล้านนา และให้มีการฟื้นฟู ส่งเสริมการแต่งกายล้านนา และสร้างบ้านแบบล้านนา
- 12) ในการวางแผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สมาคมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรมีอำนาจต่อรองทางจังหวัดในการทำแผนการท่องเที่ยว

ส่วนหน่วยงานราชการ องค์การที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทต่อการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรมนั้นพบว่าได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารเทศบาล เทศบาล ชุมชน ห้างถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อุตสาหกรรมจังหวัด หน่วยงานด้านการศึกษา สาธารณสุข โรงพยาบาล/อนามัย หอการค้า สภาวัฒนธรรม พาณิชย์จังหวัด ตำรวจท่องเที่ยว กรมทรัพยากรธรณี กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโยธาธิการและผังเมือง พัฒนาชุมชน กรมแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคม กรมศิลปากร เกษตรจังหวัด กรมส่งเสริมการเกษตร

4.3.2 สิ่งที่ทำให้ประชาชนในจังหวัดเชียงรายกังวลและเป็นห่วง ได้แก่

- 1) ฐานข้อมูลด้านต่างๆ ไม่ชัดเจน เช่น ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้สื่อมวลชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ขาดการเชื่อมข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ประชาชนขาดข้อมูลข่าวสาร ซึ่งทำให้ประชาชนไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

- 2) นโยบายหลักไม่ลงด้านท่องเที่ยว แต่ลงด้านการเกษตร
- 3) มีหน่วยงานเสนอแผนให้ทางจังหวัดแต่ทางจังหวัดให้หน่วยงานอื่นทำแทน
- 4) ขาดเจ้าภาพทำงานที่จริงจัง ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่มีการทำงานแบบบูรณาการ ภาครัฐไม่จริงใจให้ความร่วมมือส่งเสริม หรือนโยบายภาครัฐไม่สอดคล้องกับพื้นที่จริง
- 5) บางพื้นที่ที่รัฐบาลมีโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เช่น อำเภอกิ่งเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ภูชี้ฟ้า อาจจะมีผลกระทบในอนาคตได้
- 6) ปัญหาขยะ น้ำเน่าเสีย ที่จะเกิดจากนิคมอุตสาหกรรมในอนาคต และหากมีอุตสาหกรรมจะมีการเพิ่มของประชากร ได้แก่ การอพยพแรงงานอาจทำให้วัฒนธรรมถูกทำลาย การแย่งทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งมีบทเรียนจากอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อื่น รัฐและคนในพื้นที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้
- 7) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ขาดงบประมาณสนับสนุน
- 8) ปัจจุบันการบริการด้านที่พัก โรงแรม มียอดขายและนักท่องเที่ยวลดลง เนื่องจากสภาพภูมิทัศน์ที่ไม่เหมาะสม เช่น อำเภอยางตลาดมีเสาไฟฟ้าตามทาง มีเรือสินค้าจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และองค์พระขนาดใหญ่บริเวณริมแม่น้ำโขง

4.3.3 ข้อเสนอแนะ

- 1) นโยบายระดับประเทศควรนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและไม่ส่งผลกระทบต่อท้องถิ่น และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ควรเป็นที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย เทศบาลนครเชียงราย องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย
- 2) จังหวัดเชียงรายมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายมิติที่สามารถสร้างรายได้ แต่ควรหาทางลดช่องว่างของรายได้จากการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมในอนาคต
- 3) โครงการต่างๆ เกี่ยวกับจังหวัดเชียงรายชุมชนควรมีส่วนร่วม รับรู้ผลกระทบ แสดงความคิดเห็น
- 4) ควรเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรในพื้นที่ให้สามารถรองรับโครงการต่าง ๆ ได้
- 5) ควรหาแหล่งทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพราะโครงสร้างทางสังคมด้านอุตสาหกรรมมีความพร้อมเรื่องทุนสนับสนุนองค์กรที่ชัดเจน ส่วนการท่องเที่ยวไม่ค่อยมีความพร้อมเรื่ององค์กรที่ให้ทุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมเอกลักษณ์ของจังหวัด
- 6) ควรมีแผนรองรับที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบูรณะโบราณสถานและสถานที่ที่สำคัญ

เป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

7) ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชนและศึกษาปัจจัยภายนอกที่จะเข้ามาในพื้นที่ เช่น เรื่อง การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมีการศึกษาวิจัย เรื่องความต้องการด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

8) นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดเชียงใหม่จำนวนมากต้องการมาเที่ยวชมศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม เป็นต้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม งานหัตถกรรมพื้นบ้าน

9) ควรให้คนในพื้นที่มีบทบาททุกขั้นตอน เช่น เรื่องกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพราะคนในพื้นที่ย่อมรู้ดีว่าอะไรควรไม่ควรอย่างไร และเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง

10) ควรควบคุมร้านค้าแผงลอย โดยเฉพาะริมแม่น้ำโขง อำเภอเชียงแสน ปรับภูมิทัศน์ เดินสายไฟฟ้าใต้ดิน ควรมีเทศบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนหรือสิ่งก่อสร้างต่างๆ ควบคุมความสูงของอาคาร

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม : กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยมีพื้นที่ศึกษาสี่อำเภอของจังหวัดเชียงราย คือ อำเภอเมือง อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสนและอำเภอแม่สาย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และประชาชนต่อการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม ผลการพัฒนาให้จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม และเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงราย เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการจัดเวที ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นวิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับผลการพัฒนาให้จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรมและข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ แยกประเภทและสรุปตีความเชิงพรรณนา

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและประชาชนต่อการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม พบว่า

1) กลุ่มที่เห็นด้วยกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและเมืองอุตสาหกรรมเพราะการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมจะสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีเหตุผลพอสรุปได้ดังนี้ คือ จังหวัดเชียงรายมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีอาณาเขตติดชายแดน 3 ประเทศ และมีภูมิทัศน์ที่งดงาม คนเชียงรายเป็นมิตรกับผู้คนเอื้อนทำให้มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมสามารถพัฒนาควบคู่กันได้โดยเห็นว่าท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรม และอุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเหมาะสมที่สุด แต่ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ภาครัฐมีนโยบายให้จังหวัดเชียงรายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และอำเภอที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ อำเภอเชียงแสน

2) กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรมสรุปเหตุผลได้ดังนี้ คือ พื้นที่ของจังหวัดเชียงรายไม่สามารถขยายออกไปได้และการท่องเที่ยวกับอุตสาหกรรมไม่สามารถทำร่วมกันได้ อุตสาหกรรมสร้างรายได้เฉพาะคนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น และอุตสาหกรรมทำให้เกิดมลภาวะ ธรรมชาติเสียหาย และการอพยพของคนต่างถิ่นก็เป็นปัญหาของสังคม

5.1.2 ผลการพัฒนาให้จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม สรุปได้ดังนี้ คือ ประชาชนมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น ลดการออกนอกพื้นที่เพื่อหางานทำ ซึ่งเป็นปัญหาครอบครัวและสังคม ทำให้จังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจลุ่มแม่น้ำโขง ภาพลักษณ์ ชื่อเสียงของ จังหวัดจะเป็นที่รู้จักมากขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรมสามารถบูรณาการให้สอดคล้องกับ อุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้หรือการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภาษาเพื่อให้เกิด ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีโอกาสนำเสนอประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา ตำนาน การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุน สินค้าท้องถิ่นที่บอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์และเอกลักษณ์ กิจกรรมการบูรณะ ปฏิสังขรณ์แหล่ง โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฟื้นฟู อนุรักษ์ รักษาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ให้คนในชุมชนได้มีโอกาส นำเสนอเอกลักษณ์ของตนเองสู่บุคคลภายนอก โดยมีการแบ่งพื้นที่อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว อย่างชัดเจน มีมาตรการที่เข้มงวดสำหรับควบคุมความปลอดภัย

5.1.3 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงราย เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมือง อุตสาหกรรม สรุปได้ดังนี้ คือ จังหวัดเชียงรายต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่ชัดเจน เช่น นโยบาย การกำจัดมลภาวะ ลดขยะ การรักษาสิ่งแวดล้อม มีการศึกษาปัญหา ผลกระทบและวิธี การป้องกัน ซึ่งควรทำไปพร้อมกันหลายๆ ด้าน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จังหวัดเชียงรายต้องมีนโยบายและแผนการพัฒนามูลฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม โดยต้องให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน และ การมีส่วนร่วมต้องเป็นไปอย่างบูรณาการ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นจริงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการศึกษาวิจัยความต้องการของคน ในพื้นที่และนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวในจังหวัด มีนโยบายและแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ เส้นทางคมนาคม และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการ จัดข้อมูล ฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบและ ชัดเจนมีการเผยแพร่ข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ มีนโยบาย แผนและโครงการที่ให้ความรู้ด้าน กฎหมาย เขตเศรษฐกิจชายแดนแก่ประชาชนในพื้นที่ มีการแบ่งพื้นที่อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ที่ชัดเจน มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ให้สภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย สมาคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีส่วนในการทำแผนการท่องเที่ยว และเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมควรมีค่านึงถึงเรื่องอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับพืชผลการเกษตร ความพร้อมด้าน นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยศึกษาปัญหา ผลกระทบและวิธีการป้องกัน เช่น การกำจัด มลภาวะ ลดขยะ การรักษา สิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่คุ้มค่าและมีการประชาสัมพันธ์ ข้อเท็จจริงสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อความเข้าใจให้คนในชุมชน

5.1.4 ปัญหาที่ประชาชนในจังหวัดเชียงรายกังวล ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและแผนต่าง ๆ ไม่ชัดเจน และ ขาดงบประมาณสนับสนุน ไม่มีเจ้าภาพทำงานที่จริงจัง ชุมชนไม่มีส่วนร่วมภาครัฐ ไม่มีความจริงใจ นโยบายภาครัฐไม่สอดคล้องกับพื้นที่จริง จังหวัดมีแผนแต่ให้หน่วยงานอื่นทำแทน นโยบายหลักมีแต่ด้านการเกษตร ปัญหาขยะ น้ำเน่าเสียในอนาคต การเพิ่มจำนวนประชากร จากการอพยพ แรงงานต่างถิ่น โครงการนิคมอุตสาหกรรมบางแห่งรัฐยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นจริง และปัจจุบันนักท่องเที่ยวลดลง

5.1.5 ข้อเสนอแนะจากการจัดเวที สรุปได้ดังนี้ คือ นักท่องเที่ยวส่วนมากต้องการชม ศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม จึงควรส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ พื้นฟูศิลปวัฒนธรรม งานหัตถกรรมพื้นบ้าน นโยบายและแผนควรนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ควรเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรเพื่อรองรับ โครงการต่าง ๆ ชุมชนควรมีส่วนร่วม รับรู้ผลกระทบ แสดงความคิดเห็น ควรหาทางลดช่องว่าง รายได้จากการท่องเที่ยว ควรหาแหล่งทุนสนับสนุนการท่องเที่ยว ควรควบคุมร้านค้าแผงลอย ปรับ สภาพภูมิทัศน์ให้งดงามเข้ากับสิ่งแวดล้อม มีเทศบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุม การก่อสร้างอาคาร มีแผน รองรับที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบูรณะโบราณสถานและสถานที่ที่สำคัญ ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น อย่างจริงจัง รวมทั้งมีการศึกษาวิจัย เรื่องความต้องการด้านการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ความคิดเห็นขององค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและประชาชนต่อการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่พบว่า การพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน และรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสม คือ การท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อเนื่อง ในการประชุมองค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on the Environment and Development) ที่ประเทศบราซิล เมื่อ ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) (ฐิติทิฐิ ฐชาติ. 2548 : 98-99 ; อ้างอิงจาก Anthea Rogers and Judy Slinn. Tourism : Management of Facilities. 1993 : 162-163) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันมีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่นำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนหลายรูปแบบได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร สอดคล้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ที่กล่าวว่า จังหวัดเชียงรายมีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว เพราะมีแหล่งท่องเที่ยว เชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีชื่อเสียงและมีศักยภาพ รวมทั้งมีแหล่ง

อารยธรรมชนเผ่า 9 เผ่า ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว

ส่วนรูปแบบของอุตสาหกรรมที่เหมาะสม เช่น อุตสาหกรรมการเกษตรและการแปรรูป ผลผลิตการเกษตรพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่จังหวัดเชียงรายและภาคเหนือตอนบน คือ ส่วนที่ 1 สำหรับบริโภค ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ส่วนที่ 2 อุตสาหกรรมสำหรับอุปโภค ได้แก่ สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและเครื่องหนัง ส่วนที่ 3 อุตสาหกรรมที่ใช้ความสามารถเฉพาะด้าน ได้แก่ อุตสาหกรรมอัญมณี เครื่องประดับ หัตถกรรม วัตถุศิลปะที่ได้จากท้องถิ่นการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมสามารถพัฒนาควบคู่กันได้โดยมีการบริหารจัดการที่ดี สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดเชียงรายที่ว่า เชียงรายประตูทองของวัฒนธรรมล้านนาและการค้าสู่สากล ขณะเดียวกันภาครัฐมีนโยบายให้จังหวัดเชียงรายเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดน และอำเภอที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ อำเภอเชียงแสน สอดคล้องกับโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งรัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญ จึงมีมติเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2545 เห็นชอบให้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่นาร่อง 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสนจังหวัดเชียงรายและอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ดำเนินการพัฒนาอำเภอเชียงแสน แม่สายเป็นโครงการนาร่องแห่งแรกของไทย

5.2.2 ผลการพัฒนาให้จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม สรุปได้ว่า ทำให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น ลดการออกนอกพื้นที่เพื่อหางานทำ ซึ่งเป็นปัญหาครอบครัวและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันดังเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป คือ แรงงานจากต่างจังหวัดได้ทะลักไหลเข้าสู่กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือของประเทศไทย

5.2.3 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงราย เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม สรุปได้ดังนี้ คือ จังหวัดเชียงรายต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาคำว่า 4C คือ ชัดเจน ศึกษาปัญหา ผลกระทบและวิธีการป้องกัน ตลอดจนการวิจัยความต้องการของคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มียุทธศาสตร์และแผนการพัฒนามูลฐานรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551 เกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ

5.2.4 ปัญหาที่ประชาชนในจังหวัดเชียงรายกังวล ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและแผนไม่ชัดเจน และ ขาดงบประมาณสนับสนุน ไม่มีเจ้าภาพทำงานที่จริงจัง ชุมชนไม่มีส่วนร่วม ภาครัฐไม่มีความจริงจัง นโยบายไม่สอดคล้องกับพื้นที่จริง จังหวัดมีแผนแต่ไม่ทำ การเกษตรต้องเป็นนโยบายหลัก รัฐยังไม่สามารถแก้ปัญหาขยะ น้ำเน่าเสียในอนาคต การเพิ่มจำนวนประชากรจากการอพยพแรงงานต่างถิ่น ดังตัวอย่างจากโครงการนิคมอุตสาหกรรมแห่งอื่นที่มีการจัดตั้งแล้ว สื่อนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นจริง ปัจจุบันนักท่องเที่ยวลดลง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงรายที่กล่าวถึงการศึกษาจุดอ่อน จุดแข็งของการท่องเที่ยวว่า มาตรฐานการให้บริการลดลง เอาเปรียบลูกค้ามากขึ้น สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ สิ่งแวดล้อมหลายแห่งกำลังเสื่อมโทรมลง ขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง อีกทั้งบุคลากรขาดความรู้และวิสัยทัศน์ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ การรับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ของประชาชนยังไม่ทั่วถึง

5.2.5 ข้อเสนอแนะจากเวทีเสวนา ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวส่วนมากต้องการชมศิลปวัฒนธรรม ทัศนียภาพ นโยบายและแผนควรนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ฉะนั้นควรเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรเพื่อรองรับโครงการต่างๆ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน รับรู้ผลกระทบ แสดงความคิดเห็น หาทางลดช่องว่างรายได้จากการท่องเที่ยว มีแหล่งทุนสนับสนุนการท่องเที่ยว ควบคุมร้านค้าแผงลอย ปรับสภาพ ภูมิทัศน์ให้งดงาม มีเทศบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการก่อสร้างอาคาร มีแผนรองรับที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบูรณะโบราณสถานและสถานที่สำคัญ มีการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างจริงจัง และมีการศึกษาวิจัยความต้องการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ เจริญเมือง (2547 : 15) ที่กล่าวเทศบัญญัติมีความสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดความเคลื่อนไหวของพลเมืองในการอนุรักษ์ และFeinstein และDennis (Feinstein, Susan S. and Dennis R. Judd. 1999 : 1-17) ที่กล่าวว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยปกตินักท่องเที่ยวต้องการเห็นหรือมีประสบการณ์ในสิ่งที่แตกต่างจากที่ตนเองเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น มรดกทางวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม สัญลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น หรือเมืองแห่งประวัติศาสตร์และสอดคล้องกับการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่พบว่า จังหวัดเชียงรายมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากมายหลากหลายและมีศักยภาพ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของนาถพิมล วาดสันหัต ที่พบว่า เมืองประวัติศาสตร์เชียงแสนมีจุดแข็งด้านทรัพยากร การท่องเที่ยวคือมีเอกลักษณ์ มีประวัติศาสตร์และโบราณสถานที่น่าสนใจ แต่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนคือสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค การบริหารจัดการ และแนวคิดของกำไลทอง บันนา ที่พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิด

จากการจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการการประสานความร่วมมือในหน่วยงานภาครัฐและชุมชน ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลแหล่งศิลปกรรม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัย เรื่อง แนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวเกี่ยวกับเมืองอุตสาหกรรม : กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย เป็นการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดเชียงรายซึ่งพบว่า ประชาชนส่วนมากไม่ทราบข้อมูล รายละเอียดที่เป็นข้อเท็จจริงทั้งผลดี ผลเสียเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ไม่มีส่วนร่วมและรับรู้ด้านนโยบาย การวางแผน และข้อเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นกลาง ดังนั้นการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเกี่ยวกับเมืองอุตสาหกรรม หรือพัฒนาให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมตามนโยบายของรัฐบาลที่ให้จังหวัดเชียงรายเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนหรือเป็นเมืองท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งส่วนท้องถิ่นและส่วนกลางต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) ควรส่งเสริมให้ประชาชนในจังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่และได้รับผลกระทบโดยตรงมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในฐานะที่เป็นผู้รู้และคุ้นเคยกับสภาพพื้นที่ดี
- 2) การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาจังหวัดเชียงราย ต้องเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ
- 3) ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นความจริงทั้งข้อดีและข้อเสียอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เป็นการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือจากภาคประชาชนในพื้นที่

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัย เรื่อง แนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวเกี่ยวกับเมืองอุตสาหกรรม : กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย มีข้อค้นพบจากการศึกษาดังกล่าวที่เป็นข้อเสนอแนะและคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารั้งต่อไป ดังนี้

- 1) การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับผลดีผลเสียของการพัฒนาด้านการอุตสาหกรรม โดยใช้กรณีศึกษากรณีนิคมอุตสาหกรรมที่มีการจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริง เป็นการสร้างความเข้าใจอันนำไปสู่การพัฒนาและความร่วมมือในการแก้ปัญหาอันอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

2) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความเห็น ผลการพัฒนาและแนวทางในการพัฒนา จังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม ดังนั้นการศึกษาค้างต่อไปควรศึกษา การบริหารจัดการเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม หรือรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและ เอื้อต่ออุตสาหกรรม

บรรณานุกรม

- กมล ธิฉลาด. (2547). เอกสารผลงาน เรื่อง กระบวนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
จังหวัดเชียงราย : บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานจังหวัดเชียงราย.
เชียงราย : สำนักงานจังหวัดเชียงราย.
- กวรรณ สันขกร และ สุพัฒน์ ไตวิจักษณ์ชัยกุล. (มปป.). ผลกระทบจากการเป็นเมืองท่าของ
อำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย : รายงานการวิจัย.
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2547). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551.
กรุงเทพมหานคร : กระทรวงฯ.
- กำไลทอง ปันนา. (2543). ผลกระทบจากการจัดสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่มีต่อชุมชนในกำแพง
เมืองเก่าเชียงแสน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม. (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูกลิ่น อุณวิจิตร และคณะ. (2548). รายงานการวิจัย พฤติกรรมการเดินทางและลักษณะ
ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2548). คู่มือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
_____. (2546). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 4. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่.
- ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ เจริญเมือง. (2547). เมืองยั่งยืนในเอเชีย แนวคิดและประสบการณ์
จากเมืองนาราและบาหลี = Sustainable Cities in Asia : a Case of Nara and
Bali. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เดชา ไตสูงเนิน. (2543). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกษตร : กรณีศึกษาน้ำมวงคำ
ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม.
(การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ท. สุขแสง (นามแฝง), ผู้รวบรวม. 2547. ท่องเที่ยวประเทศไทย 76 จังหวัด. ฉบับปรับปรุง.
กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- นาถพิมล วาดสันทัด. (2545). กลยุทธ์ทางการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์
เชียงแสน จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม. (การจัดการอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยว). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- เนตรชนก นันท์. (2544). **การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน = Sustainable Tourism Development**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : ซี. ที. บ็อค แสตนด์ดาร์ด.
- ใบชา วงศ์ดุษ. (2546). **การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบบ้านพักชุมชน : กรณีศึกษาบ้านแม่กำปองกิ่งอำเภอมะเอนก จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม. (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประกายรัตน์ สุวรรณ. (2548). **คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Windows**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต). (2546). **การพัฒนาที่ยั่งยืน = Sustainable Development**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ภูสวัชร์ สุขเลี้ยง. (2545). **การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยโป่งผาลาด อำเภอยางป่าเป้า จังหวัดเชียงราย**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2548). **การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดน จังหวัดเชียงราย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยฯ.
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย (เฉพาะด้านการท่องเที่ยว). (2547). เชียงราย : มปท. อัดสำเนา
- ราเมศวร์ พรหมชาติ. (2545). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรพล วัฒนเหลืออรุณ. (2544). **การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระบบเหมืองฝายของภูมิปัญญาชาวบ้าน : กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยอีค่าง ตำบลแม่วิน อำเภอมะเอนก จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วาลิกา แสนคำ. (2545). **การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านเปียงหลวง**

อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม.

(การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย. (2548). **แผนปฏิบัติการ 4 ปี**

พ.ศ. 2548 – 2551 จังหวัดเชียงราย. เชียงราย : ศูนย์การท่องเที่ยว.

สมศักดิ์ เตชะเอวรัตน์. (2544). **การจัดการธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม :**

กรณีศึกษาบ้านแม่กำปอง กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ

ศศ. ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2548). **แผนปฏิบัติการ 4 ปี พ.ศ. 2578-**

2551 จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ. อัดสำเนา

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย. (ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://intranet.m-culture.go.th/chiangrai/amphur-muang.htm>

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย. (2549). **สรุปการเคลื่อนไหวการลงทุนอุตสาหกรรม.**

เชียงราย : สำนักงาน. อัดสำเนา

สุวณี ทรัพย์พิบูลย์ผล. (2544). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชน**

ปกากะญอ(กระเหรี่ยง) บ้านแม่กลางหลวงและบ้านอังก้าน้อย

อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม.

(การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เสาวลี ทองเจิม. (2544). **การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาสถานีพัฒนา**

และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาพระแหวง จังหวัดภูเก็ต. การค้นคว้าแบบอิสระ

ศศ. ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

องอาจ สุขุมาลวรรณ. (2545). **การค้าชายแดนไทย-จีนตอนใต้ : กรณีศึกษาอำเภอแม่สาย**

และเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม. (เศรษฐศาสตร์)

เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อนุชา ปัญจพันธ์. (2545). **การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนของชุมชนบนพื้นที่สูง :**

กรณีศึกษาตำบลผาช้างน้อย อำเภอปางมะผ้า จังหวัดพะเยา. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ. ม.

(การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Feinstein, Susan S. and Dennis Judd. "Global Forces, Local Strategies and Urban Tourism," in

The Tourist City. P. 1-17 edited by Dennis R. Judd. and Susan S. Feinstein

(1999). New Haven : Yale Univ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก บริบทของอำเภอพื้นที่เป้าหมาย

อำเภอเมืองเชียงราย

ที่ตั้ง/อาณาเขต

อำเภอเมืองเชียงราย มีพื้นที่ 1,284.41 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่าง ๆ ในเขตจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่ออำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ทิศใต้ติดต่ออำเภอแม่ลาว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ทิศตะวันออกติดต่ออำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ทิศตะวันตก ติดต่ออำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย และอำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ทั้งหมด 885,137.50 ไร่ แบ่งเป็น พื้นราบ 60.20 ภูเขา ร้อยละ 36.98 พื้นน้ำ ร้อยละ 2.12 อื่น ๆ 0.7

ประชากร

อำเภอเมืองเชียงราย มีประชากรทั้งสิ้น 232,176 คน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 180.82 (ประชากรทั้งหมด พื้นที่อำเภอเป็นตารางกิโลเมตร) ในเขตเทศบาลเท่ากับ 1,157.90 (ประชากรในเขตเทศบาล พื้นที่นอกเขตเทศบาลเป็นตารางกิโลเมตร) นอกเขตเทศบาลเท่ากับ 125.95 (ประชากรนอกเขตเทศบาล พื้นที่นอกเขตเทศบาลเป็นตารางกิโลเมตร) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 เขต ได้แก่ เทศบาลนครเชียงราย เทศบาลตำบลบ้านดู่ ตำบลรอบเวียง นางแล แม่ข้าวต้ม แม่ยาว สันทราย แม่กรณ์ ห้วยชมภู ห้วยสัก ริมกก ดอยลาน ป่าอ้อดอนชัย ท่าสาย ดอยฮาง ท่าสูด

ลักษณะภูมิประเทศ

มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ล้อมรอบด้วยภูเขา สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 369 เมตร ประกอบด้วยป่าไม้เบญจพรรณและมีแม่น้ำไหลผ่าน ลักษณะภูมิอากาศ มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูหนาว และฤดูฝนฤดูร้อน ช่วงระยะเวลาดังแต่กลางเดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤษภาคม อากาศไม่ร้อนจัด อุณหภูมิเฉลี่ย 28 - 35 องศาเซลเซียส ฤดูฝนช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคมมีฝนตกชุก ในช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 28 องศาเซลเซียส ฤดูหนาว ช่วงระยะเวลาดังแต่เดือนตุลาคมถึงเดือน กุมภาพันธ์ อากาศหนาวจัด อุณหภูมิเฉลี่ย 20 องศาเซลเซียส

ทรัพยากรธรรมชาติ

แหล่งน้ำธรรมชาติ มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านอำเภอเมืองเชียงราย ได้แก่ แม่น้ำกก แม่น้ำภรณ์ แม่น้ำลาว นอกจากนี้ยังมีลำน้ำลาว ลำน้ำห้วยแม่ซ้าย ฝายกั้นแม่น้ำกก อ่างเก็บน้ำ

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ วนอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง คือ วนอุทยานน้ำตกขุนภรณ์ วนอุทยานโป่งพระบาท วนอุทยานน้ำตกห้วยแก้ว บ่อน้ำร้อนห้วยหมากเหลี่ยม และสวนรุกขชาติโป่งสลิ นอกจากนี้ยังมีหาดเชียงราย (พัทยาน้อย) เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในเทศกาลสงกรานต์

แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ได้แก่ บ้านรวมมิตร ตำบลแม่ยาว ศูนย์หัตถกรรมเชียงราย บ้านสันตันเปา ตำบลรอบเวียง พิพิธภัณฑ์อุปคำ ตำบลรอบเวียง พิพิธภัณฑ์ชาวเขา ตำบลเวียง

อำเภอแม่สาย

อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงราย 63 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 110 เป็นอำเภอเหนือสุดของประเทศไทย ติดกับจังหวัดท่าขี้เหล็กของพม่า โดยมีแม่น้ำแม่สายเป็นพรมแดน มีสะพานเชื่อมเมืองทั้งสองเข้าด้วยกัน ชาวไทยและชาวพม่าสามารถเดินทางไปมาหาสู่ค้าขายกันได้โดยเสรี

อาณาเขตที่ตั้ง

อำเภอแม่สาย ตั้งอยู่เหนือสุดของประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 285 ตารางกิโลเมตร (178,125 ไร่) มากเป็นลำดับที่ 14 ในจำนวน 16 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอของจังหวัดเชียงราย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 891 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดเชียงราย 63 กิโลเมตร โดยทิศเหนือ ติดต่อประเทศสหภาพเมียนมาร์ โดยมีแม่น้ำสายและแม่น้ำรวก กั้นระหว่างประเทศ ระยะทางประมาณ 29 กิโลเมตร ทิศใต้ติดต่ออำเภอแม่จัน ระยะทาง 19 กิโลเมตร ทิศตะวันตกติดต่อประเทศสหภาพเมียนมาร์ โดยมีเทือกเขาแดนลาว กั้นระหว่างประเทศ ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร ทิศตะวันออก ติดต่ออำเภอเชียงแสนระยะทาง 18 กิโลเมตร

ประชากร

อำเภอแม่สาย มีประชากรสัญชาติไทย รวม 80,578 คน โดยแยกเป็นชายรวม 39,174 คน หญิงรวม 41,404 คน ความหนาแน่นของประชากร 282.72 คน / ตร.กม. มีประชากรที่เป็นชนเผ่า

ได้แก่ จีนฮ่ออพยพ จีนฮ่ออิสระ ไทยลื้อ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า บุคคลบนพื้นที่สูง ชุมชนบนพื้นที่สูง ประชากรในอำเภอแม่สายประกอบอาชีพต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. การเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล 536 ไม้ยืน ไม้ดอกไม้ประดับ
2. การปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ เป็ดและสุกร ไก่ชน โคเนื้อ กระบือ
3. การประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลา ปลานิล ปลาไน ปลาดุกเพียน ปลายี่สกเทศ ปลาจีน

ปลานวลจันทร์เทศ

4. การสินค้าส่งออก ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง ปูนซีเมนต์ อุปกรณ์ก่อสร้าง เครื่องจักร อุปกรณ์ไฟฟ้า ผ้าทอ ผ้าผืน เครื่องดื่มรถยนต์ ยางรถยนต์ น้ำมันหล่อลื่น น้ำมันพืช ยารักษาโรค ผงชูรส และสินค้าเบ็ดเตล็ด

5. การสินค้านำเข้า ได้แก่ โค กระบือมีชีวิต อุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เปลือกไม้ (ไม้บงไม้ก่อ) เห็ดหอมแห้ง ผ้าทอ ผ้าผืน เสื้อผ้าสำเร็จรูป ดอกไม้สด อัญมณี อุปกรณ์ประกอบคอมพิวเตอร์ เส้นด้าย ฝ้าย และสินค้าเบ็ดเตล็ด

นอกจากนี้อำเภอแม่สายยังมีโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงงานตะเกียบ โรงงานผลิตดอกไม้ ไม้ ผลไม้ประดิษฐ์และสินค้าหัตถกรรม โรงงานอบพืช เมล็ดพืชและผลิตผลทางการเกษตร โรงงานเจียรไนพลอยและหยก โรงงานผลิตกระดาษสาและผลิตภัณฑ์ โรงงานอบเมล็ดทานตะวัน

การปกครอง

อำเภอแม่สาย ได้แยกตัวจากอำเภอแม่จันเป็นกิ่งอำเภอ เมื่อปี พ.ศ. 2481 และยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2493 แบ่งการปกครองออกเป็น 8 ตำบล โดยมี 2 เทศบาลตำบลกับอีก 6 ตำบล คือ เทศบาลตำบลแม่สายและเทศบาลตำบลห้วยไคร้ ตำบลเวียงพางคำ ตำบลเกาะช้าง ตำบลโป่งผา ตำบลศรีเมืองชุม ตำบลโป่งงาม ตำบลบ้านด้าย

สภาพภูมิศาสตร์

อำเภอแม่สายด้านทิศตะวันตกเป็นภูเขาและป่าไม้เรียกว่าเทือกเขาแดนลาวหรือดอยนางนอน สูงจากระดับน้ำทะเล 1,404 เมตร เป็นป่าสงวนแห่งชาติ มีพื้นที่ประมาณ 38,475 ไร่ ประมาณร้อยละ 21.60 ของพื้นที่อำเภอ พื้นที่ราบ มีประมาณ 139,650 ไร่ หรือร้อยละ 78.40 แบ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตร 121,781 ไร่ หรือร้อยละ 68.37 เป็นที่อยู่อาศัย และอื่น ๆ ประมาณ 17,869 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 10.13 สภาพภูมิอากาศ อำเภอแม่สาย มีอุณหภูมิเฉลี่ย 26 องศาเซลเซียส สูงสุด 39 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 6 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย 1,774 กิโลเมตร แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จะอยู่ด้านทิศตะวันตกแถบเทือกเขาแดนลาว ซึ่งประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำห้วยไคร้ อ่างเก็บน้ำถ้ำเสาหินพญานาค ถ้ำปลา ถ้ำปุม ชุนน้ำนางนอน หนองน้ำพุ วนอุทยานถ้ำหลวง และถ้ำผาจม

แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปกรรมและโบราณสถาน ได้แก่ พระธาตุดอยตุง พระบรมราชานุสาวรีย์ พระเจ้าพรหมมหาราช วัดพระธาตุดอยเวา และวัดพญาสีตวง

แหล่งท่องเที่ยวด้านหัตถกรรมสินค้าและของที่ระลึก ได้แก่ ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ ศูนย์จำหน่ายสินค้า สหกรณ์และผลิตภัณฑ์จังหวัดเชียงราย และตลาดขายสินค้าใกล้พรมแดน การผ่านเข้า - ออก บริเวณด่านถาวรที่สะพานแม่น้ำสาย อยู่ในความรับผิดชอบของด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สาย ซึ่งเปิดให้บุคคลและยานพาหนะผ่านได้

อำเภอเชียงแสน

อำเภอเชียงแสน เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ห่างจากตัวเมืองเชียงรายประมาณ 59 กิโลเมตร โดยแยกจากทางหลวงหมายเลข 110 ที่อำเภอแม่จัน ไปตามทางหลวงหมายเลข 1016 ประมาณ 31 กิโลเมตร เชียงแสนเป็นเมืองเก่าแก่มาแต่หนึ่งในภาคเหนือ เดิมชื่อ “เวียงหิรัญนครเงินยาง” ปัจจุบันยังมีซากกำแพงเมืองโบราณ 2 ชั้น และโบราณสถานหลายแห่งปรากฏอยู่ทั้งในและนอกตัวเมือง

ที่ตั้ง/อาณาเขต

อำเภอเชียงแสน เป็นอำเภอชั้น 1 ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ระหว่างเส้นรุ้งที่ 20 องศา 4 ลิปดาเหนือ ถึงเส้นรุ้งที่ 20 องศา 18 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 57 ลิปดาตะวันออก ถึง เส้นแวงที่ 100 องศา 19 ลิปดาตะวันออกโดยอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงราย ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 62 กิโลเมตรตามเส้นทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 110 เชื่อมต่อกับทางหลวงจังหวัด หมายเลข 1016 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 442 ตารางกิโลเมตร หรือ 276,250 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้ ติดต่อชายแดนระหว่างประเทศ กับ สหภาพพม่า ระยะทาง 17 กิโลเมตร และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระยะทาง 40 กม. ทิศเหนือ ติดกับจังหวัดท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน สหภาพพม่า มีลำน้ำรวกเป็นเส้นกั้นพรมแดน และเมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว (หลวงน้ำทา) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน ทิศตะวันออกติดต่ออำเภอเชียงของ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ประชากร

อำเภอเชียงแสนมีประชากรทั้งสิ้น 49,773 คน อัตราความหนาแน่นของประชากร เท่ากับ 117.96 คน ต่อตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมือง สำหรับชนเผ่ามีชาวเขาเผ่าต่างๆ ได้แก่ เผ่าอาก้อ เผ่าเย้า เผ่าม้ง (แม้ว) จีนฮ่อ และไทยใหญ่ นอกจากนี้ยังมีประชากรที่อพยพมาจากพม่า

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ซึ่งส่วนมากเป็นพืชไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่ทำนา และปลูกไม้ผล พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยาสูบ ถั่วลิสง ลิ้นจี่ และ มะม่วง เป็นต้น และเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริม ได้แก่ โค กระบือ เป็ด ไก่อาชีพอื่นๆ เช่น การค้าขาย หรือจำหน่ายสินค้าบริโภคอุปโภค

นอกจากนี้อำเภอเชียงแสนยังมีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการเกษตร ได้แก่ โรงงาน อุตสาหกรรมน้ำตาล จำนวน 2 โรงงาน สถานีปั๊มไบยาสูบ จำนวน 7 โรงงาน อุตสาหกรรมพื้นบ้าน และอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น หัตถกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าทอพื้นเมือง เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผาและของชำร่วย

การปกครอง

อำเภอเชียงแสน แบ่งออกเป็น 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลเวียง ตำบลโยนก ตำบลป่าสัก ตำบล ศรีดอนมูล ตำบลบ้านแซวและตำบลแม่เงิน

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของอำเภอเชียงแสน ประกอบด้วยพื้นที่ราบลุ่มตอนกลาง และตะวันตกของอำเภอ อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง เฉลี่ย 0 - 400 เมตร และบริเวณเนินเขา อยู่ทางตะวันออกของอำเภอ เป็นพื้นที่ราบสลับภูเขาโดยมีพื้นที่ราบประมาณ 55 % พื้นที่ภูเขา ประมาณ 33% และพื้นที่น้ำประมาณ 12% ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีแม่น้ำโขง และแม่น้ำรวกไหล ผ่านทางตอนบน มีแม่น้ำจัน แม่น้ำกก และน้ำคำ ไหลผ่านทางตอนกลางของพื้นที่

เขตเทศบาลมีกำแพงเมืองเก่าล้อมรอบ 3 ด้าน คือ ด้านทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันตก ส่วน ทิศตะวันออก ติดลำน้ำโขง ลักษณะภูมิอากาศ โดยทั่วไปของอำเภอเชียงแสน มีภูมิอากาศ แบบมรสุมเมืองร้อนมี อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 24.6 องศาเซลเซียส แบ่งออกได้ 3 ฤดู คือ ฤดูฝนเริ่ม ประมาณเดือน พฤษภาคม และไปสิ้นสุดในราวเดือน ตุลาคม โดยได้รับอิทธิพล จากลมมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่ ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย 1795.1 มิลลิเมตรต่อปี ตกมากที่สุดในเดือน สิงหาคม ฤดูหนาว เริ่มประมาณ เดือน พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลของลม มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งนำความหนาวเย็นมาให้ เดือนมกราคม เป็นระยะที่อุณหภูมิต่ำสุด

ประมาณ 8 - 12 องศาเซลเซียส ฤดูร้อน อยู่ระหว่างเดือน มีนาคม - พฤษภาคม ในเดือนเมษายน จะมีอุณหภูมิสูงสุด ประมาณ 43 องศาเซลเซียส

ทรัพยากรธรรมชาติ

ป่าไม้ เป็นทรัพยากรที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของอำเภอเชียงแสน เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศบางส่วนเป็นที่สูงและภูเขา จึงมีพื้นที่ป่าไม้ในทุกตำบลของอำเภอมี ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ประดู่ ไม้สัก ไม้ไผ่ พื้นที่ทั้งหมด 166 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ นอกจากนี้ยังมี สัตว์ ประเภท ลิง ค่าง เก้ง กวาง และกระทายป่า ของป่า ได้แก่ น้ำผึ้ง หวาย กล้วยป่า หน่อไม้และเห็ด แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติของอำเภอเชียงแสน ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึงต่าง ๆ มากมายที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำกก แม่น้ำรวก แม่น้ำคำ แม่น้ำจัน นอกจากนี้ยังมีลำห้วย หนองน้ำ อ่างเก็บน้ำ ฝาย ทำนบ

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ สามเหลี่ยมทองคำ ทะเลสาบเชียงแสน (หนองบงกาย)

แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปกรรมและโบราณสถาน ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงแสน พิพิธภัณฑสถานผ้าทอล้านนาเชียงแสน หอพิพิธนิทัศน์ (หอผีเสื้อ) วัดพระธาตุเจดีย์หลวง วัดป่าสัก วัดพระธาตุจอมกิตติ วัดพระธาตุผาเงา วัดดอยปู่เจ้า วัดพระธาตุสองพี่น้อง

แหล่งท่องเที่ยวด้านหัตถกรรมสินค้าและของที่ระลึก ได้แก่ เือนตุ้ง (กลุ่มทอตุ้งล้านนา)

อำเภอเชียงของ

อำเภอเชียงของ ได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับจังหวัดเชียงรายในปีพุทธศักราช 2457 โดยแต่งตั้งพระยาจิตวงศ์รั้งขึ้น เป็นนายอำเภอคนแรก อำเภอเชียงของมีภูมิประเทศเป็น ภูเขาทางตอนเหนือ ทางตะวันออกและทางตะวันตก โดยมีพื้นที่ราบลุ่มตรงกลางเป็นที่ราบเชิงเขา และที่ราบริมฝั่งแม่น้ำโขง แม่น้ำอิง มีป่าไม้และภูเขาสูงล้อมรอบมีความสูงจากระดับน้ำทะเล โดย เฉลี่ยประมาณ 1,000 ฟุต พื้นที่ อำเภอเชียงของมีพื้นที่ประมาณ 836.90 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 523,062.50 ไร่

การเดินทางไปอำเภอเชียงของสามารถไปได้หลายเส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 1020

ทางหลวงหมายเลข 1152 ทางหลวงหมายเลข 1174 ทางหลวงหมายเลข 1098 ทางหลวงหมายเลข 1173

ที่ตั้ง/อาณาเขต

ทิศเหนือติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวด้านเมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ทิศตะวันออกติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวด้านเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต และติดต่อกับอำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย ทิศใต้ติดต่อกับตำบลยางฮ่อม อำเภอขุนตาล และตำบลแม่ต้า อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลแม่ต้า อำเภอพญาเม็งราย ตำบลปงน้อย กิ่งอำเภอดอยหลวง และตำบลบ้านแซว ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ประชากร

อำเภอเชียงของมีประชากรประมาณ 53,722 คน ประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติ เช่น ชาวไทยพื้นเมือง ไทยลื้อ จีนฮ่อ และชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น ม้ง เย้า ลahu (มูเซอ) ขมุ อีเก้อ เป็นต้น ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์ อิสลาม และอื่น ๆ

อาชีพ ประชากรในอำเภอเชียงของส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เพาะปลูกเป็นหลัก มีการปศุสัตว์เล็กน้อย อาชีพรับจ้างและทำธุรกิจเป็นส่วนน้อย อาหารที่ขึ้นชื่อ คือ ไก่น้ำโขง (สำหรับน้ำจืด)

อำเภอเชียงของได้ประกาศเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวร บริเวณท่าเรือบัค หมู่ที่ 1 บ้านหัวเวียง ตำบลเวียง ตั้งแต่วันที่ 22 มกราคม 2532 เพื่อทำการติดต่อค้าขาย ธุรกิจและการท่องเที่ยวกับทำด่านเมือง ห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว)

การปกครอง

อำเภอเชียงของแบ่งการปกครองออกเป็น 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลเวียงเชียงของ ตำบลสถาน ตำบลศรีดอนชัย ตำบลบุญเรือง ตำบลศรีง ตำบลห้วยซ้อและตำบลริมโขง

สภาพภูมิประเทศ

อำเภอเชียงของเป็นอำเภอชายแดนตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดเชียงราย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระยะทางยาวประมาณ 42 กิโลเมตร โดยมีทางหลวงหมายเลข 1020 (สายเทิง -

เชียงของ) เป็นเส้นทางคมนาคมหลัก รวมระยะทางจากอำเภอเมืองเชียงรายถึงอำเภอเชียงของ 137 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร 950 กิโลเมตร สภาพภูมิอากาศของอำเภอเชียงของ ฤดูร้อน อากาศร้อน อุณหภูมิสูงสุด 38 องศาเซลเซียส มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี ปริมาณน้ำฝน สูงสุดประมาณ 168 มิลลิเมตร และอากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 5 องศาเซลเซียส

ทรัพยากรธรรมชาติ

อำเภอเชียงของมีพื้นที่ป่าไม้ ประมาณร้อยละ 61 ของพื้นที่ทั้งหมด มีพื้นที่ประมาณ 510 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 318,750 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้กระยาเลย

แร่ธาตุ มีการสำรวจพบแร่หลายชนิด เช่น ดินขาว หินสบู่ ฟลูออไรท์ และไพโรฟิลท์ เป็นต้น ซึ่งมีกระจายอยู่เกือบทุกหมู่บ้านในเขตตำบลบุญเรือง นอกจากนี้กรมทรัพยากรธรณีได้สำรวจพบแร่ทองคำในเขตท้องที่ตำบลห้วยซ้อ

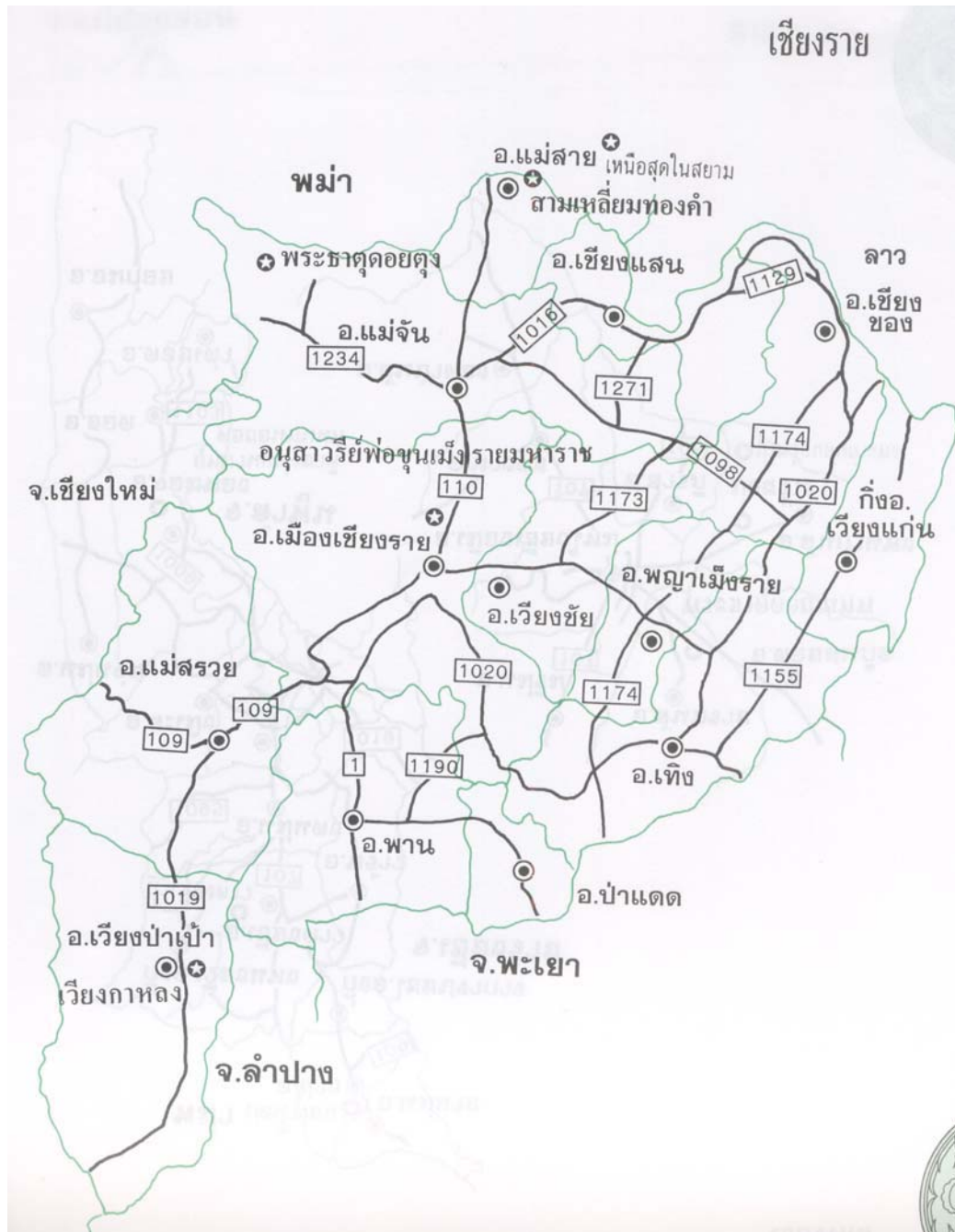
แหล่งน้ำ

อำเภอเชียงของมีลำน้ำ แม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำที่กั้นอาณาเขตระหว่าง ประเทศไทย กับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แม่น้ำอิง

แหล่งท่องเที่ยว

พิพิธภัณฑ์ปลาน้ำโขง ทำเรือบัค จุดชมวิวยุทธยาيمان ศูนย์สตรีทอผ้าบ้านศรีดอนชัย (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย. (ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://intranet.m-culture.go.th/chiangrai/amphur-muang.htm>. 2549)

ภาพที่ 3 แผนที่อำเภอกลุ่มเป้าหมาย (ท. สุขแสง (นามแฝง) 2547 : 15)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามและสัมภาษณ์

แบบสอบถาม

**เรื่อง แนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาจังหวัด
เชียงราย**

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ ซึ่งเป็นความร่วมมือกันของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โปรดแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อนำผลไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาจังหวัดเชียงรายต่อไป แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในการเลือกคำตอบหรือกรอกข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ	ชาย	หญิง	
2. อายุ	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี
	45-54 ปี	55-64 ปี	65 ปีขึ้นไป
3. อาชีพ	ค้าขาย	รับจ้าง	รับราชการ/พนักงานของรัฐ
	เอกชน/รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ (โปรดระบุ)	
4. รายได้ต่อเดือน	3,000-5,000 บาท	5,001-10,000 บาท	10,001-15,000 บาท
	15,001-20,000 บาท	20,001 บาทขึ้นไป	

5. ท่านมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต	อำเภอเมือง	อำเภอแม่สาย
	อำเภอเชียงแสน	อำเภอเชียงของ
	อื่นๆ (โปรดระบุ)	
6. ท่านทำงานอยู่ในเขต	อำเภอเมือง	อำเภอแม่สาย
	อำเภอเชียงแสน	อำเภอเชียงของ
7. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี
ปริญญาโท	ปริญญาเอก	อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมือง
ท่องเที่ยวควบคู่กับเมือง

อุตสาหกรรม โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ท่านคิดว่าการพัฒนาจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม หมายถึงข้อใด
การท่องเที่ยวสนับสนุน/ส่งเสริมอุตสาหกรรม
อุตสาหกรรมสนับสนุน/ส่งเสริมการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมต่างสนับสนุน/ส่งเสริมซึ่งกันและกัน
2. การพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม จังหวัดเชียงรายควรจะเตรียมความพร้อมเรื่องใด
นโยบาย ได้แก่ การกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยว อุตสาหกรรม เป็นต้น
โครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ ได้แก่ การคมนาคม สาธารณูปโภค การสื่อสาร ฯลฯ
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
การจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อื่นๆ (โปรดระบุ)
3. การพัฒนาจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม เหมาะสมที่จะพัฒนาใน
อำเภอใดของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด

อำเภอเมือง อำเภอเชียงของ อำเภอแม่สาย
อำเภอเชียงแสน

4. รูปแบบการท่องเที่ยวใดบ้าง ที่ท่านคิดว่า**เหมาะสมที่สุด**กับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม (**เลือกเพียง 1 ข้อ**)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรม
การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

คำนิยาม

- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ
- การท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวที่ชื่นชมและศึกษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวิถีชีวิตของท้องถิ่น เช่น การจัดการท่องเที่ยวในหมู่บ้านวัฒนธรรม การจัดที่พักในชุมชน (Home stays)
- การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ คือ การท่องเที่ยวตามสถานที่ทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน วัด พิพิธภัณฑสถาน ฯลฯ
- การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม เช่น สวนผลไม้ สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ เป็นต้น
- การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ การท่องเที่ยวที่ผสมผสานแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติกับแหล่งอื่นๆ โดยมีกิจกรรมการรักษาสุขภาพเป็นหลัก เช่น การรับประทานอาหารมังสวิรัต ชีวจิต การฝึกสมาธิ โยคะ เป็นต้น

5. ท่านคิดว่าอุตสาหกรรมประเภทใด**เหมาะสมที่สุด**สำหรับจังหวัดเชียงรายในการเป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม (**เลือกเพียง 1 ข้อ**)

อุตสาหกรรมเกษตร
อุตสาหกรรมอาหาร
อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม
อุตสาหกรรมสิ่งทอ

อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย

อุตสาหกรรมเครื่องหนัง

อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้

อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน

อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ

อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์

อุตสาหกรรมเคมี

อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์

อุตสาหกรรมยาง

อุตสาหกรรมพลาสติก

อุตสาหกรรมโลหะ

อุตสาหกรรมโลหะ

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ

อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล

อุตสาหกรรมไฟฟ้า

อุตสาหกรรมขนส่ง

อุตสาหกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

- ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม
เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

.....

ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าหน่วยงานใดบ้าง ในจังหวัดเชียงราย ที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการและพัฒนา
จังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคู่กับเมืองอุตสาหกรรม

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์

1. ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ (นาย นาง นางสาว) นามสกุล

อายุ ปี อาชีพ

ภูมิลำเนา..... สถานที่ทำงาน

.....

2. สถานที่สัมภาษณ์ เวลา น.

3. สถานการณ์ขณะสัมภาษณ์

.....

4. ประเด็นการสัมภาษณ์

4.1 ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม

.....

.....

4.2 ข้อดี / ข้อเสีย หรือผลจากการพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม หรือเมืองท่องเที่ยวหรือเมืองอุตสาหกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นอย่างไร

.....

.....

4.3 รูปแบบของการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับจังหวัดเชียงราย มีอะไรบ้างและเหมาะสมอย่างไร

.....

.....

.....

4.4 อุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับจังหวัดเชียงราย มีอะไรบ้างและเหมาะสมอย่างไร

.....

.....

4.5 มีหน่วยงานใดบ้างที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม หรือเป็นเมืองท่องเที่ยว หรือเมืองอุตสาหกรรม อย่างใดอย่างหนึ่ง

.....

.....

4.6 แนวทางที่จะพัฒนาจังหวัดเชียงรายให้บรรลุเป้าหมายตามที่ท่านคิดไว้มีอะไรบ้าง

.....

.....

4.7 ท่านคิดว่าจังหวัดเชียงรายควรที่จะพัฒนาในเรื่องใดมากที่สุด

.....

.....

4.8 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

ลงชื่อผู้สัมภาษณ์

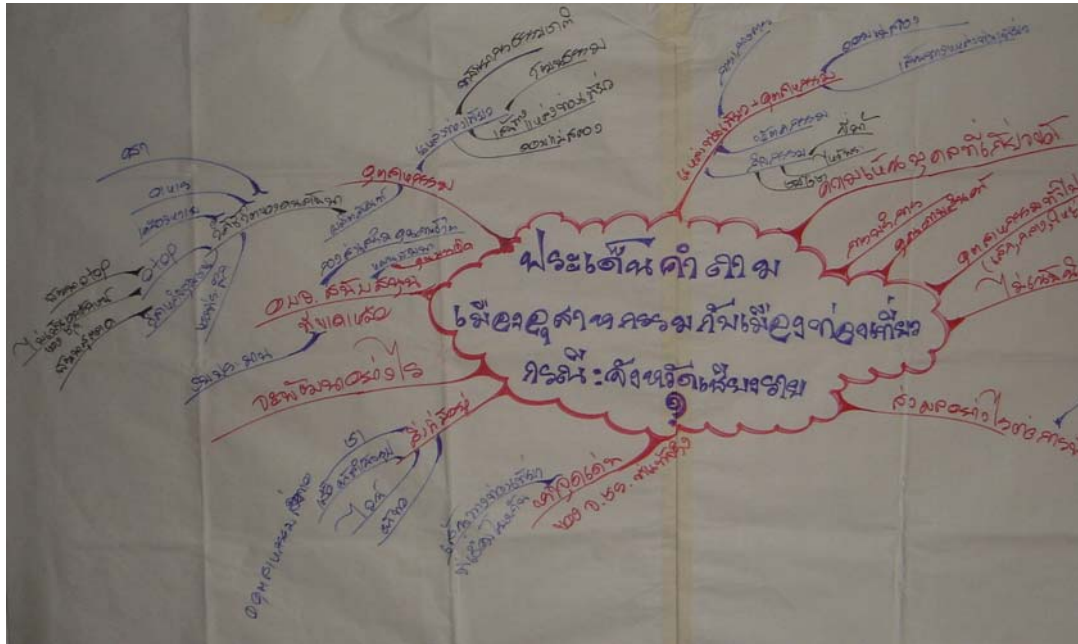
(.....)

ภาคผนวก ค
ภาพกิจกรรม

ภาพที่ 4 การประชุมเพื่อหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและระดมความคิดเห็น อภิปราย
แนวทางการพัฒนาจังหวัดเชียงราย

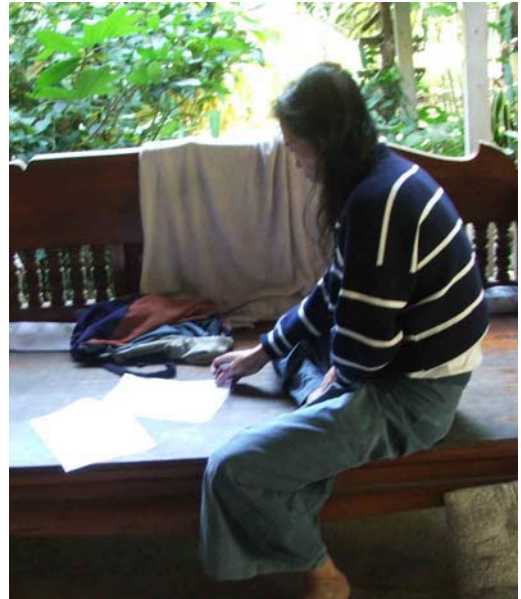
ภาพที่ 5 แผนที่ความคิดที่ได้จากการประชุม วันที่ 1 พฤศจิกายน 2548

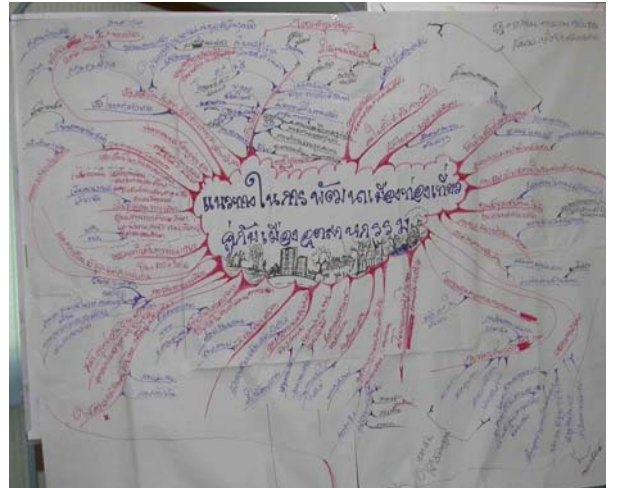
ภาพที่ 6 กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ 6 กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ภาพที่ 7 การจัดเวทีเสวนากลุ่มเป้าหมายอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 8 การจัดเวทีเสวนากลุ่มเป้าหมายอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 9 การจัดเวทีเสวนากลุ่มเป้าหมายอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 10 การจัดเวทีเสวนากลุ่มเป้าหมายอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ง

แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม :
กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แหล่งข้อมูล	วิธีเก็บ/ตรวจสอบข้อมูล	แนวคิด ทฤษฎี
1. เพื่อศึกษาความเห็น ขององค์กรปกครอง ท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กร ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยวและ ประชาชนต่อการพัฒนา จังหวัดเชียงรายให้เป็น เมืองท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรม	1. ความเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาจังหวัด เชียงรายให้เป็นเมือง ท่องเที่ยวคู่กับเมือง อุตสาหกรรม 2. รูปแบบการท่องเที่ยว ที่เหมาะสมสำหรับ จังหวัดเชียงราย 3. อุตสาหกรรมที่ เหมาะสมสำหรับ จังหวัดเชียงราย 4. การท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรมซึ่งกันและกัน	1. ศึกษาบริบทด้าน การท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรมใน จังหวัดเชียงราย 2. มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่29 กรกฎาคม 2546 ที่เห็นชอบให้ จัดตั้งเขตเศรษฐกิจ ชายแดนจังหวัด เชียงราย 3. อุตสาหกรรมที่ เหมาะสมสำหรับ จังหวัดเชียงราย 4. การท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรมซึ่งกันและกัน	1. ประชาชนทั่วไปใน จังหวัดเชียงราย 2. ผู้นำชุมชน องค์กรท้องถิ่น 3. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม 4. เอกสารของ สำนักงานคณะ กรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ	1. ใช้แบบสอบถาม 2. พุดคุย/สังเกต 3. สัมภาษณ์เชิงลึก 4. เสนวนากลุ่ม 5. จัดเวทีเสวนา	1. แนวคิดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจ ชายแดน 2. ยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัดเชียงราย 3. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551 4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 5. แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แหล่งข้อมูล	วิธีเก็บ/ตรวจสอบข้อมูล	แนวคิด ทฤษฎี
1. เพื่อศึกษาความเห็น (ต่อ)	หรือการท่องเที่ยว สนับสนุนอุตสาหกรรม หรืออุตสาหกรรม สนับสนุนการท่องเที่ยว		หรือสศช. และ มติของคณะ รัฐมนตรีเกี่ยวกับ การจัดตั้งเขต เศรษฐกิจชายแดน		
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนา ให้จังหวัดเชียงรายเป็น เมืองท่องเที่ยวคู่กับ เมืองอุตสาหกรรม	1. ผลทางด้านเศรษฐกิจ 2. ผลทางด้านสังคม 3. ผลทางด้านทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	บริบทของจังหวัด เชียงรายด้านเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1. ประชาชนทั่วไปใน จังหวัดเชียงราย 2. ผู้ชุมชน องค์กรท้องถิ่น 3. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม 4. เอกสารเกี่ยวกับ บริบทของจังหวัด เชียงรายด้าน การท่องเที่ยว	1. ใช้แบบสอบถาม 2. พูดคุย/สังเกต 3. สัมภาษณ์เชิงลึก 4. เสนวนากลุ่ม 5. จัดเวทีเสวนา	1. แนวคิดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจ พิเศษ 2. ยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัดเชียงราย 3. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551 4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 5. แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แหล่งข้อมูล	วิธีเก็บ/ตรวจสอบข้อมูล	แนวคิด ทฤษฎี
2. เพื่อศึกษาผล... (ต่อ)			อุตสาหกรรม 5. เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือสศช. และมติของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน		
3. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจังหวัดเชียงราย	1. นโยบายและแผนพัฒนาจังหวัด 2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ 3. โครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดเชียงรายที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน	1. ศักยภาพของจังหวัดเชียงรายด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 2. สภาพของจังหวัดเชียงรายด้าน	1. ประชาชนทั่วไปในจังหวัดเชียงราย 2. ผู้นำชุมชนองค์กรท้องถิ่น 3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ	1. ใช้แบบสอบถาม 2. พุดคุย/สังเกต 3. สัมภาษณ์เชิงลึก 4. เสวนากลุ่ม 5. จัดเวทีเสวนา	1. แนวคิดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย 3. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551

วัตถุประสงค์	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แหล่งข้อมูล	วิธีเก็บ/ตรวจสอบข้อมูล	แนวคิด ทฤษฎี
3. เพื่อศึกษาหาแนวทาง (ต่อ)		การท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรม	การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม 4. เอกสารเกี่ยวกับ		4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 5. แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
			บริบทของจังหวัด เชิงรายด้าน การท่องเที่ยว อุตสาหกรรม 5. เอกสารของ สำนักงานคณะ กรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ หรือสศช. และ มติของคณะ รัฐมนตรีเกี่ยวกับ การจัดตั้งเขต เศรษฐกิจชายแดน		